

Inork entzun al zuen lehenago emakume zaharraren istorioa, ondoan burrunba egiten duten droneak ogi-apurrekin elikatzen dituen? Evgeny Zubkoven artelan batek, Errusia 2046 'izenekoak, irudi hau bera irudikatzen zuen. [Gizakia iritsi zen](#) droneak animalia abandonatu bihurtzera, munduko naziorik handieneko auzoen inguruan bizi direnak, katuek New Yorkeko kaleak gauzez erasotzen dituzten bezala. Ikertzaile batzuentzat, irudimen-ariketa horrek gai garrantzitsu batzuk mahai gainean jartzeko balio izan zuen: zer giza agentzia motak ahalbidetzen du biztanleria zaintzea?, nola hautematen da pertsona bakoitzaren zaintza? Eta zein dira zaintza-teknikek beren gain har ditzaketan rol desberdinak?

Droneak eta kanabisa izeneko [artikulu batek](#) erantzun batzuk erakusten zituen. XXI. mendeko nekazarien tresnen multzoa traktore, paketagailu edo segagailuetatik haratago doala adieraztean, maiz tripulaziorik gabeko aire-ibilgailu horiek erabiltzea ere sartzen da, nekazaritza-lan askorekin lagun dezaketelako, hautsa kentzetik laboreak monitorizatzeraino. Horri dagokionez, datuek erakusten dute nekazaritza helburuetarako droneen merkatua 1.200 milioitik hasi 2025ean eta 5.700 milioira arte haziko dela 2025ean. Flora Growth-ek, Kolonbian egoitza duen eta Nasdaq-en kotizatzen duen kanabis-konpainia batek, teknologia horiek segurtasunerako eta datuak biltzeko erabili ohi dituela onartzen du.

Zalantzarik gabe, teknologia kannabikoa, paradoxikoki, mundu osoko zaintzarako teknologia da, eta erakusten digu logika desberdinak (kontserbazioa eta zaintza) pixkanaka nola elkartzan ari diren. Nevadako konderrian, Kalifornian, esaterako, droneak erabiltzen dira kanabisaren legez kanpoko laboreak aurkitzeko, legezko operadoreak itzaltzen ari diren legez kanpoko eragiketegi amaiera emateko. Jakina, ez litzateke hain urrutira joan behariko polizia-lanaren barruan droneen funtzio hazkorretako bat marihuana-landaketak detektatzea dela ikusteko. Cannabisaren laboreak ugaritu egin dira azken urteotan, Europa osoan droga horren eskaera handia dagoelako. Paradoxa da kontinente zaharrean ekoizten den marihuana gehiena Espainian landatzen dela, droga gogorren trafikoa kontrolatzen zuten klan tradizionalak (kokaina eta heroina, esaterako) negozio hori ikuskatzera eramanez. 2014 eta 2018 artean, marihuana-konfiskazioek gora egin dute 2015ean, 10.000 kilotik gora, eta 2019an, berriz, 33.000 kg-ra, Barne Ministerioaren datuen arabera; izan ere, Barne Ministerioako polizia-taldeek maisutasuna egin dute Espainiako biztanleria zapaltzeko orduan. Gertakari horien ondorioz, Guardia Zibilak MARIA Project delakoa abiarazi du, argindar enpresen eta poliziaren arteko aliantza distiratsua, elkarlaneko algoritmoak, «Machine learning» eta «Cannabis landaketak» desegiteko.

Kezkagarria da gure iruditeria sozialak Estatu Batuen agindu militarren arabera nola eraiki diren aztertzea. Eta ez gara ari nola Hollywoodeko ekoizpen kulturek, Silicon Valleyko plataformekin aliantzan, kapitalismoaren alternatibetan pentsatzeko dugun gaitasuna murriztu duten. Besterik gabe, gure burutik distopiak munduko telediarrietan gutxi jorratutako errealitatearen adierazpen huts gisa proiektatzen ditugun modu ia hautemanezinean. Izan ere, distopia teknologikoa lerro kognitibo fin baten bidez yankien hedapen militarri lotuta dago.

Penarik eta aintzarik gabe pasa zitekeen, baina Armand Matterlat komunikazioaren teoriko frantses handiak bere azken liburuan azaltzen du nola gertatu den «zaintzaren globalizazioa» deritzona. Oro har, Estatu Batuek irailaren 11ko eraso terroristak erabili zituzten segurtasun nazionalaren inguruko imajinario kolektibo oso bat sortzeko aro hiper-konektatu batean, eta masa-hedabide handien bidez herrialdearen erabateko militarizazioa arrazionalizatzeke, zeinaren adierazpena milaka milioi dolar izan baitzen militar-industria konplexuarekin sinatu

zituzten kontratu publikoetan. Adibide paradigmatico bat da adimen, kontraterrorismo eta zibersegurtasunean gastua bikoiztu egin zela urte haietan, itzalean inperio zabal bat sortuz: ingeles hizkuntzako munduak bakarrik 100.000 milioi dolar baino gehiago gastatzen zituen urtean, adierazle ezberdinen arabera. Logika horiek planetako etxe guztietan zabaldu ziren, eta, horrela, berrikuntza teknologikorako deien bidez gure komunikazioen sekuritizazio izugarria legitimatzeko adina hiperbole dosi zituen kultura bat sortu zen. Kapitalismo estatubatuarrari Gerra Hotzean baliozko sistema bakarra izatea ahalbidetu zionaren antzeko ariketa batean, salbuespen egoera etengabeak prisma horien bidez soilik pentsa genezakeen egoera mental batera eraman gintuen.

Aldi berean, Silicon Valleyren eta herrialde honetako indar armatuen arteko harremana gero eta estuagoa bihurtu zen, kulturaren, militarren eta ekonomiaren arteko lerro oro lausotuz. Enpresa handien azpiegitura teknologikoek gerra-makinen hobekuntza, film eta telesailen bitartez garaiko sen oneko produkzioaren optimizazioa eta enpresa eta finantza eragiketa handiak ahalbidetzen zituzten sareen hedapena hartzen zituzten. Silicon Valleyren munduko boterea dopatzeko armadaren dirua lekualdatzeko moduari buruz hitz egiten du *Microsoftek* 5.000 kontratu baino gehiago sinatu zituela herrialdeko agentzia militarrekin 2016tik, Amazonek antzeko 350 akordio baino gehiago, eta *Googlek* 250 baino gehiago. Modu zehatzagoan, Defentsa Departamentuak soilik 43.800 milioi dolar gastatu zituen enpresa teknologiko handiekin 2004tik egindako kontratuetan. *Microsoftek* jauzi kuantitatiboa egin zuen Donald Trumpen gobernuan, 2016 eta 2018 artean sinatutako akordioen kopurua sei aldiz handituta. Sareen potentzial askatzaile eta emantzipatzaileari buruzko erretorikak gorabehera, kasu askotan teknologia handiei buruzko gure elkarrizketak edo eztabaidak zehaztu baititu, defentsa izan da kapitalismo globalaren arkitekturan txertatu den kontzeptua.

Edozein aurrerakoi neoliberalak, ohi duten bezala, Trumpen administrazioari egotz diezazkioke herrialdearen ahuleziak - Eta, bereziki, kutsu autoritarioa dutenak -. Hala ere, planetako gainerakoek defentsa iparramerikarraren sektorean pisuaren hazkunde saihestezinaren ondorioak jasan badituzte, horrek Obamaren administrazioaren garaian du sorrera. Herrialdeko historiako lehen presidente beltza ere aitzindaria izan zen Ipar Amerikako legediak interpretatzen, bere hilketa-programa sistematizatua gatazka armatuaren legearen mugen barruan kokatzeko. Dozenaka abokatuk egindako ariketa xelebrea, pertsona pobreen deshumanizaziorik garbiena gauzatzeko teknologia aurreratuak erabiltzea helburu zuena.

Netflixeko distopia bakar batek ere ez zuen harrapatu, noski, baina giza eskubideen arloko lanek aditzera ematen dute erabaki horrek, "Antzutasun hilgarria" deritzonak, munduko potentziak Hegoalde Globalean bizi direnen aurka eragindako indarkeria politikoa areagotu zuela. Hitzez hitz, Mendebaldeko mapara itzuli zituzten, baina haien gainean tripulaziorik gabeko aireko ibilgailu baten mira teleskopiko digitala jartzeko. Izan ere, bereizi gabeko uholde honetan paper nagusia izan duen tresna ikusezinetako bat droneak dira. Eta hori hautemanezinak dira, ez baitira beste estatu batzuetako armaden aurka erabiltzen; telebistako albistegietan ia ez dira arma hilgarri gisa agertzen. Tresna inperial horiek, besterik gabe, perfekzio-dosi handiak lortu dituzte aplikazioan. Kaliforniako Unibertsitateko bi akademikok droneak atmosferaren zaintzarako tresna gisa definitzen zituzten, kapitalisten agenda politikoetan haien kapilarizazioa askoz ere sutilagoa dela esanez. Kasurik onenean, funtsezko mekanismo gisa ezarri dira, bai mugako kontrola errazteko, bai Estatu Batuetako tokiko polizia-etxeak dopatzeko. Okerrenean, gerraren eta polizia-boterearen arteko lotura bat finkatu dute, eta istorio batzuk sortu dituzte, non droneak hiri-gatazketan, hau da, gizarte-

matxinadetan, matxinada zibiletan, lan-grebetan, espetxe-altxamenduetan edo kolonialismoaren eta kapitalismoaren aurkako erresistentzia-praktiketan hainbat eskalatan borrokatzeko erabiltzen diren.

Estatu Batuetako teknologiaren instrumentalizazioaren ezaugarri kezkarrietako bat da gainerako herrialdeetan lehia sortzen duela. Inperioa kontrolatzen duen planetaren zatia militarizatzeko presioak, hain zuzen ere, bere aliatuak ez direnen artean bultzada bat eman du. Domino fitxa batek beste bati eragiten dion bezala, droneen eskaria azkar handitu da periferia globalean, eta dronea autoritarismoa aldarrikatzen duten gobernuen estatu-nahiaren objektu fetiziduna bihurtu da. Ikerketen arabera, drone bidez telezuzendutako arma txinatarren esportazioen ehuneko 70 Asiako hiru estatutan baino ez dira saltzen: Pakistan, Bangladesh eta Myanmar. Era berean, drone txinatar armatuen erosketa baieztatuak dituzten estatuak Saudi Arabia, Egipto, Nigeria eta Irak ere hartzen dituzte. Datu horiek ulertzeko beste modu bat agerian jarri dute erakunde akademikoek, arma ez-hilgarriak polizia-militarizazioari modu naturalean nola lotzen zaizkion aztertzen baitute, botere biguna sortzeko, gobernanzarako beste modu autoritarioago edo bortitzago batzuk legitimatuko dituen: segurtasun hertsagarriko teknologia atzerrian probatzen dira, beren itzulerako bidea aurkitu baino lehen. Friederich Hayek distopia neoliberalaren bultzatzaile handienetako batek baieztatzen ez duen zerbait ikusten ari al gara, esanez demokrazia batzuk jeneralen botere militarri esker baino ez direla posible izan?

Inork ezin du ukatu teologia ekonomiko globalaren dogma ofiziala: merkatuak ordena harmoniatsua sor dezake, baldin eta lotura politikoetatik askatzen bada. Grégoire Chamayou Neolibrealean droneak dituzten ondorioei buruzko teoriko garrantzitsuenetako baten arabera, informazioaren teknologia aurreratuenei esker hedatutako zaintza globoa modu sinplean azalduko litzateke: «Tirania politikoa bizitza ekonomikoaren norabide planifikatu [edo sozialista] batean joan ez dadin, Gobernuak prest daude militarren tirania eta bizitza politikoa babesteko, erreprimitzeko». Droneak sistema gaur egun dagoen egoerarik handienaren epitome gisa: zaintza globoa. Hori gertatzen da Estatuak nekez berma ditzakeenean kapitala metatzeko baldintzak eta,aldi berean, demokrazia liberalaren zilegitasunari eutsi behar dionean.

Horrela ulertuta, droneak izango lirateke etengabeko alerta-egoeran dagoen mundu baten lehen agerpenak, distopiak izkinatik bueltan daudelako froga enpirikoa, edo distopiak ikusteko gai izan gabe gertatzen direlako froga enpirikoa, eta ezin ditugu imajinatu ere egin. Teknologia horiek telebisten isiltasunetik borroka gainditzeko erabiltzen direnez, haien programak oso gutxitan pizten dira gure garaiko gerra ahaztuei buruzko informazioa helarazteko, agian komenigarria litzateke kapitalismoa eraldatzen den eta erresistentziarik zaharrenak espermentatzen dituen leku berean izendatzea.

Zabaldu:

- [Click to share on Twitter \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Facebook \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Telegram \(Opens in new window\)](#)
- [Click to share on Pocket \(Opens in new window\)](#)